

FERENC PÁPA ÉS SZENT JÓZSEF

KAPCSOLÓDÁSI PONTOK JORGE MARIO BERGOGLIO TANÍTÁSAINAK TÜKRÉBEN

LAURINYECH MIHÁLY

Absztrakt

Nem tartozik a média által felkapott témák közé Ferenc pápa és Szent József kapcsolatának gondolköre. Bár már ezt is próbálták manipulálni. A szent személynek többszöri és különböző oldalú megjelenése Ferenc pápa hivatalba lépése óta felhívta a figyelmemet arra, hogy vizsgálódás tárgyává tegyem a két személy viszonyát. Bizonyos szempontból mondhatjuk, hogy Szent József mint az egyház védőszentje választotta magának Ferenc pápát, például hivatása elindulása helyeként a Szent József-templomot, de viszont is igaz, hiszen úgy tűnik ki a dokumentumokból, hogy maga Ferenc pápa is tudatosan szemlélte – szemléli mind a mai napig – és mélyítette el magában mindazt, amit Szent József által kapott, kap a világ, az anyaszentegyház. A kezdetek vizsgálása után figyelmünket a tanulmányban Bergoglio argentin püspök, majd mint a római egyház fejének tanítása felé fordítjuk, kiemelve többek között kapcsolatuk esztétikai, szobrokban is megmutatkozó üzenetét (ez utóbbi egyikére ütötték rá az antiszexista jelző bélyegét). Befejezésként pedig előttünk áll a pápa kapcsolódó tanításának összegzése, a Patris corde, a Szent József-évet meghirdető apostoli levél és a párhuzamok, a pápai tanítás alkalmazásai.

Kulcsszavak: Ferenc pápa, Szent József, Szent József-év, Patris corde

Amikor Antonio Spadaro jezsuita újságíró 2013. augusztus 19-én, Ferenc pápával – beiktatásának napra pontosan öt hónapos fordulóján – interjút készített, föltette neki a kérdést: „Kicsoda Jorge Mario Bergoglio?” A válasz így szólt: „Egy bűnös ember vagyok.” (Spadaro, 2013).

Különleges a kapcsolódás egy pápaként önmagát így meghatározó ember és Szent József, az igaz ember között (vö. Mt 1,19). Ezért is választottam az oly sok elgondolkodtató téma közül azt, hogy Ferenc pápa Szent Józseffel való kapcsolatát vizsgáljam meg. A köz-média nem sokat foglalkozik ezzel a gondolkörrel, de aki figyel a jelekre, a csöndben is megmutatkozó üzenetekre, szimbólumokra, az észreveszi az üzenetét. Emlékezetes következményei maradnak ennek a viszonynak, például a szentmisében, a kánonokba beiktatott mondat által is ... Már az említett interjúbán is megjelenik az egyszerű utalás a Szent Márta Házban élő szentatya nagyon kevés könyve, képe és tárgya között az alvó Szent József szobrára, amelynek a későbbiekben látjuk majd kifejtett üzenetét. De ne vágjunk a dolgok elébe.

Szent József Ferenc pápa életrajzi pontjain

Kevesen tudják, hogy a pápa papi hivatása a Buenos Aires-i Szent József-templomhoz kötődik: tizenhét évesen, 1953-ban itt érezte meg hivatását, ekkor még végzi középiskolai tanulmányait, majd egyházmegyes papnövendék lesz (Muolo, 2020). A közösség és a jezsuita lelkiség iránti vonzódása miatt lesz jezsuita novícius 1958-ban (Spadaro, 2013).

Filozófiai tanulmányait San Miguelben, a Szent József Kollégiumban (felsőfokú oktatási képzésben) kezdi el, majd itt kap felsőfokú teológiai laureátusi képesítést 1970-ben. 1980 és 1986 között már rektorként van jelen ugyanebben az intézményben (Spadaro, 2013). Talán nem különös, ha valaki egy szentnek címzett intézményben tanul és előljáró, hogy a névadóról sokszor és sokféleképpen emlékeznek meg, idézik föl személyét, a vele kapcsolatos értékeket.

De Szent József a jezsuita lelkiségben, már a *Lelkigyakorlatok*ban is többször előkerül: hétszer jelenik meg a neve a Loyolai Szent Ignác által megfogalmazott szövegben, több gyermekségtörténeti elmélkedésben is. Az ignáci lelkigyakorlatot végzők számára feladat, hogy ezeket a történeteket szemléljék. Ahogy annak második megjegyzésében olvassuk: „Az elmélkedés vagy szemlélődés módját és rendjét másnak átadó személy híven ismertesse a történetet, amelyről az adott szemlélődés vagy elmélkedés szól, de csak a fő pontokat érintse rövid vagy összefoglaló magyarázattal. Ha ugyanis a szemlélődő személy, megkapván a történet valódi alapját, önmaga gondolja át, mérlegeli, és talál valamit, ami kissé jobban megvilágítja vagy érzékelteti – akár saját gondolkodása, akár az értelmét megvilágító isteni erő eredményeként –, akkor ez több lelki ízt és gyümölcsöt hoz, mintha a lelkigyakorlat-adó hosszan fejtegetné és bőven magyarázná neki a történet értelmét. Mert nem a sok tudással lakik jól és eléggül ki a lélek, hanem ha a dolgokat bensőleg érzékeli és ízleli” (2). Valóban, csupán néhány szóval tárja elénk a *Lelkigyakorlatok* ezeket a bibliai alapszövegeket, amelyeket a jezsuita Bergoglio sokszor átelmélkedett. Érződik is a képszerűség, a plaszticitás Ferenc pápa szövegeiben, valahányszor Szent Józsefről beszél.

Négy videókatekézis püspök korából

Argentínában Bergoglio négy (egyres források ötről tudnak, magam eddig csak négyet talál-
tam meg) videókatekézist tartott püspök korában Szent Józsefnek az üdvtörténetben be-
töltött küldetéséről.¹ A gondolatok zenei bevezetéssel és bejátszásokkal tarkítottak, melyek
elmélyítik az elhangzottakat. A katekézisek megtalálhatók az interneten, illetve írott formá-
ban Fabrizio Medici (2019) könyvében is. Fő gondolatmenetük a következő:

Első katekézis: Szent József, a vezetett vezető

Szent József nem azt tette, amit akart, hanem azt, amit Isten kért tőle. Boldog, nyugodt élet
tervét állította maga elé, de nem így lett. A misztérium őrzőjévé vált, akit a választott nép
évszázadok óta várt, az isteni választás, a különleges bizalom emberévé. A tettek embere
volt, aki hagyja magát vezetni, tanulékony. Nem a saját akaratát valósította meg, hanem Is-
tenét. Milyen csodálatos lehetett hallania Jézus szájából: „apám”! Igaz ember volt, és ez az
ember által elérhető legnagyobb erőny, majd a katekézis VI. Pál szavait idézi: az egyszerű
terveket szövő ember útja hirtelen az isteni terv alávetettségébe kerül.

Második katekézis: Szent József, akire Isten legértékesebb kincsét bízta

Szent József a kiengesztelődés tervében különleges feladatot kapott azáltal, hogy nevelőapja
lehetett a gyermek Jézusnak, és a Szent Szűz jegyese volt. Az engedelmesség és a döntés
embere. A szüzességben vállalt házastársi kapcsolat az isteni szeretet példaképe a Szent Csa-
ládban. XIII. Leó tanítására utalva a püspök kiemeli, hogy Szent József mint jegyes nemcsak
a szüzesség tanúja, Mária életének társa, de részese is az ő nagyságának. Majd a püspöki ta-
nítás után hallhatjuk a zenei bejátszást, melyben Szent József nevében hangzik el: én vagyok
a legboldogabb ember, aki a földön járt, mivel Téged, Jézus, a karjaimban tartalak, gondos-
kodhatok édesanyádról. Bár ezen az éjen, a születés körülményeiben nem azt adhatom, amit
szeretnék: egy palotát, de tudod, hogy egy ács fiának nem jut ház sosem ...

Harmadik katekézis: Szent József valóban apa Jézus számára

Az isteni atyaságot képviseli József Jézus számára, minden képességét a Messiás szolgálatára
szenteli. József feladata volt felnevelni, táplálni, gondozni, öltöztetni, a törvényre tanítani
Jézust. Természetes és egyszerű helyzet: karjaiban tartja a gyermeket. Ő Jézus hitoktatója,
vallásos életének kibontakoztatója. Mindkettejük közös érlelődése ez a folyamat. A püspök

1 – Eddig egyetlen utalást sem találtam arra vonatkozóan, hogy mikorikiak ezek a felvételek, vö. Il Cittadino.

fölveti a kérdést: milyen karakterjegyeket kapott Jézus József nevelése által? Nevetését, beszédmódját, hanglegjtését? És mit kapott József Jézustól? Érdekes elgondolkodni ezen a kérdésen is. Ezek után a püspök újból XIII. Leó gondolatait idézi: József háza a születő egyház háza is... Jézus a keresztények elsőszülöttje is. Ezért József, a pátriárka az egyházat formáló keresztény tömegek bontakoztatója is. Józsefhez közeledni azt is jelenti, hogy Krisztushoz kerülünk közelebb. A kísérő ének arról szól, hogyan mesélhette József a példabeszédek történeteit Jézusnak a magvetőről, a megtalált kincsről, az elveszett bárányról...

Negyedik katekézis: Szent József, aki a megváltás titkának művét hozta közelebb

Jézust „az ács fiának” nevezték. Jézus apja mesterségét tanulta el. Megörökölni az apai mesterséget... József keze munkájával tartotta el családját, megosztva idejét műhelye és a családi ház között. Hogyan tárgyalt az ügyfeleivel? Hogyan egyeztette a munkákat? Kezei kérések, kemények voltak a munkától. Hogyan tekintett Jézus ezekre a kezekre? A munka által részt veszünk a teremtés művében. A munka méltóságot ad, nem az adományból vagy a parazitaként élők életét jelenti. Amikor nincs munkánk, az elveszi méltóságunkat. Nem nagy dolgokat kell tennünk, hanem a közös, emberi és egyszerű értékek megvalósulásának erőit kell gyakorolnunk. A társadalom feladata, hogy munkát biztosítson, imádkozzunk ezért. II. János Pál szavait idézi a püspök: a munka a mindennapi szeretet megnyilvánulása. József az emberi munkát közelebb hozza a megváltás misztériumához.

Ferenc pápa címere, beiktatási beszéde és a Vatikán felajánlása

A pápai címer

Ferenc pápa címerében a pajzs alsó részében két szimbólum van. Egy csillag és egy nárdusvirág. A nárdusvirágot tartó Szent József a spanyol ikonográfiai ábrázolásokon a tisztaságot jelképezi, a virág önmagában pedig Szent Józsefet. A csillag a Boldogságos Szűz Máriára utal, olvassuk a Vatikán hivatalos pápacímer-ismertetésében (Lo stemma, 2013).

A beiktatási beszéd

Ferenc pápa beiktatása 2013. március 19-én volt (Ferenc, 2013a). A nap kiválasztása szimbolikus értelmű, amit az új pápa beszédében meg is fogalmazott: miután utal az aznapi szentírási szövegre („József erre fölébredt álmából, és úgy tett, ahogy az Úr angyala parancsolta. Magához vette feleségét...” Mt 1,14), bemutatja a Szent Józsefekre bízott isteni feladatot: azt, hogy legyen oltalmazó. Máriáé és Jézusé, de az egyházé is. Ezt az oltalmazói mivoltot Szent József diszkrétan, alázattal, csöndben teljesítette, folyamatos jelenlétével, teljes hűséggel ak-

kor is, ha nem értette teljesen. Gondosan és szeretettel. Mária oldalán állt a nehéz és komoly élethelyzetekben. Mindezt az Istenre való odafigyelésben, Isten jeleire való nyitottsággal, Isten terve iránti készséggel tette, nem pedig a saját terveit tartotta előbbre valónak. Hagyta vezetni magát Isten által. József meg tudja hallgatni Istent, ezért is tud figyelmesebb lenni azokra, akik rá vannak bízva. A történeteket (az idők jeleit), a körülményeket realizmussal olvassa. Isten elhívásában él. Példát látunk benne arra, hogyan kell válaszolnunk a saját hivatásunkra. Úgy, hogy annak középpontjában Krisztust látjuk. Őt őrizzük életünkben, mások megőrzésében. Ez az őrzés nemcsak ránk, keresztényekre vonatkozik, hanem mindenre és mindenkire. A teremtet világra, főleg a törékenyekre, akik szívünk peremére kerültek. Őrizni a családtagokat, a barátokat, Isten adományait. Külön kiemeli a pápa a gazdasági, politikai, társadalmi befolyást gyakorlók felelősségét, s minden jóakarátú ember felelősségét, hiszen „Heródesek” sajnos minden időben vannak, eltorzítva a férfi és a nő arcát. Végül a pápa arra hívja fel a figyelmet, hogy ez az őrzői mivolt érzékeny legyen. Az evangéliumban megjelenő Szent József erős, bátor, dolgozó ember, de érzékenység is megjelenik a szívében, ami nem a gyengeség jele, hanem a figyelmesség erényének következménye, az együttérzésé, a mások iránti nyitottságé – a szeretet következménye.

A Vatikán felajánlása

A beiktatást rövidesen követő, kevesek által ismert eseményre 2013 nyarán került sor, amikor Ferenc pápa XVI. Benedek emeritus pápa jelenlétében megáldotta a vatikáni kertben Szent Mihály arkangyal szobrát, és Vatikán Államot Szent József és az arkangyal oltalmába helyezte a következő imádsággal: „Szent József, oltalmazd, és adj békét ennek a földnek, melyet Szent Péter és az első római vértanúk vére öntözött; oltalmazd és éleszd újjá a keresztiség kegyelmét mindazokban, akik itt élnek és tevékenykednek; oltalmazd és gyarapítsd a zarándokok hitét, akik a világ minden részéről ide térnek. Neked szenteljük mindennapi fáradozásainkat, örömeinket; neked szenteljük várakozásainkat és az egyház reményeit; neked szenteljük gondolatainkat, kívánságainkat és fáradozásainkat: minden az Úr Jézus nevében teljeseadjék be” (Medici, 2019: 81).

Liturgikus döntések

A misekánonokban Szent József megnevezése

A Római misekönyv II., III. és IV. eucharisztikus kánonjába bevezetik Szent József, a Szent Szűz jegyesének nevét. Ezt a döntést az előző pápák készítették elő többek kérésére, ahogyan az Istentiszteleti és Szentségi Kongregáció 2013. május 1-jén megjelent dekrétuma is jelzi.

Különlegessége a dokumentumnak, hogy két hónap sem telt el a pápaválasztás és a liturgikus döntés között. Maga az időzítés május 1-jéhez igazodik, Munkás Szent József ünnepéhez.

A dekrétum szövege egy utalással kezdődik az Úr családjának fejére, aki hűségesen teljesítette az üdvösség ökonómiájában kegyelemmel rábízott küldetését, mely által példaképpé vált alázatában. Ennek a példaképnek a követése eredményezi az erényeknek azon gyümölcseit, melyek által az emberek közösségben, egyszerűségben válhatnak Krisztus tiszteletre méltó és autentikus követőivé. Ezen tulajdonságok által József, az igaz, aki szeretettel viselte gondját Isten anyjának, és örömteli igyekezettel köteleződött el Jézus Krisztus nevelésében, a mennyei Atya legértékesebb kincsének őrzőjévé vált, akit évszázadok óta tisztel Isten szent népe, melynek mint titokzatos testnek, az egyháznak Szent József a segítője is.

A dokumentum ezek után utal Szent József szakadatlan tiszteletére Szűz Mária jegyeseként és az egyház mennyei patrónusaként. A II. vatikáni zsinat határozta meg, hogy a római kánonba bekerüljön az ő neve, XVI. Benedek pápa pedig meg akarta valósítani a sokak által megfogalmazott kérést, melyet most Ferenc pápa teljesített, megfelelően a szentek közössége igényének, akik a zarándok egyház tagjaiként Krisztushoz vezetnek és vele egyesítik a híveket.

Szent József litániájának új invokációi

2021. május 1-jén kelt az Istentiszteleti és Szentségi Kongregáció azon levele (Istentiszteleti és Szentségi Kongregáció, 2021), amelyben a Szent József-litániához hét új megszólítást adtak hozzá. A szöveg hivatkozik a szentatya *Patris corde* kezdetű apostoli levelére, melyben kifejezte, hogy az apostoli levélnek az a célja, hogy „növelje a szeretetet e nagy szent iránt, hogy indítást adjon arra, hogy kérjük közbenjárását, és utánozzuk erényeit és odaadását.” A litánia szövegének bővítése ezt a célt szolgálja. A litánia első hivatalos szövege 1909-ben jelent meg (AAS, 1909: 290–291). A hét új megszólítás a következő (eredeti, latin nyelven is közöljük őket, mivel még nem jelent meg a litánia hivatalos magyar fordítása): „Custos Redemptoris” – „a Megváltó őre” (vö. Szent II. János Pál *Redemptoris custos* kezdetű apostoli buzdításával); „Serve Christi” – „Krisztus szolgája” (vö. Szent VI. Pál pápa 1966. március 19-i szentbeszédével, melyet idéz a *Redemptoris custos* 8. pontja); „Minister salutis” – „az üdvösség szolgája” (utalva Aranyszájú Szent János szövegére, akit a *Redemptoris custos* 8. pontja idéz); „Fulcimen in difficultatibus” – „támasz a nehézségekben” (*Patris corde* bevezető) és „Patrone exsulum, afflictoru, pauperum” – „száműzöttek, szenvedők, szegények védelmezője” (*Patris corde* 5).

Szent József-szobrok a pápai hivatás kíséretében

Az alvó Szent József szobra

Talán Ferenc pápa lelkesége gyümölcseként napjainkra a legtöbbször által ismert és felkapott ábrázolása Szent Józsefnek az, amely álmában ábrázolja. Sok cikkel találkozhatunk az interneten ezzel a szobrocskával kapcsolatban, amely nagyon személyes viszonyról árulkodik Ferenc pápa és a szent között. Hiszen az emberi gyengeséget tükrözi, amelyre a pápa olyan sokszor hivatkozik: „»Nagyon szeretem Szent Józsefet, mert erős és csendes ember. Az íróasztalomon van egy kis szobor, mely az alvó Szent Józsefet ábrázolja, és amikor valami gondom vagy nehézségem van, felírom egy darab papírra, és a szobra alá teszem, hogy álmodhasson róla. [...] De Szent Józsefhez hasonlóan, amikor már meghallottuk az Úr hangját, fel kell rázódnunk az álmunkból, fel kell kelnünk, és cselekednünk kell.« Ferenc pápa számára József különleges szent, aki akkor is védelmez és segít, amikor alszik» (Magyar Kurír, 2020).

A 2015-ös manilai családtalálkozón elhangzott, imént idézett beszédnek egyébként nagyon gazdag a tanítása. Először is az álomról szól, a családok álmáról, a házastársakéről: egymásról és gyermekeikről. Ne feledkezzünk meg jót és szépet álmodni a ránk bízottakról! Az álmok, melyek egyébként külön elemzést is érdemelnének Szent Józseffel kapcsolatban, mondhatjuk, hogy az ideák keresését jelentik, Isten akaratának beleimádkozását másokba (Ferenc, 2015).

A diplomáciai testület tagjait fogadó szoba Szent József-szobra

Jóval hivatalosabb helyen áll (bár szinte sosem kerül a beszéd témák közé, sok képen látható) a következő Szent József-szobor: mégpedig abban a teremben, amelyben Ferenc pápa a diplomáciai képviselőket fogadja. Ennek íróasztalán áll Szent József szobra. A szent jobb kezét a szívéhez emeli, bal oldalán pedig ott áll a tizenkét éves Jézus. Nagyon jól látható például azon a képen, amely a magyar államelnök, Áder János fogadásakor készült (ACI Stampa, 2020). A szobor küldetése, hogy emlékeztesse a vendégeket: nem csupán hivatalos vagy politikai látogatáson vesznek részt egy államfőnél, hanem az egyház, Krisztus titokzatos teste közösségébe is meghívták őket, amelynek egyik különleges oltalmazója az a szent, aki meg tudta őrizni a Megváltót földi ellenségétől.

A betlehemállítás sajátos formája

Ferenc pápa Instagram-oldalán 2019. december 25-én jelent meg egy kép a következő felirattal: „They gave me a depiction of a special Nativity scene. It’s called »Let’s Mom rest«.”

[Különleges karácsonyi jelenet képét küldték el nekem. Az a címe, hogy „Hagyjuk pihenni anyut.”] A kísérszöveg alapján nem csupán születésábrázolásról van szó, hanem betlehemről. A szoborcsopotról készített képen három alak látható. Szűz Mária a háttérben egy alacsony díványon alszik, oldalára fordulva, arccal felénk, a lábánál Szent József ül a dívány szélén, karjaiban a heves mozdulatot tevő, síró kis Jézussal. Szent József csitítani látszik a gyermeket (Ferenc, 2019c).

A szentatya sokszor biztat arra, hogy karácsonyi ünnepi előkészületünként ábrázoljuk a betlehemet, a jászolt. Néhány nappal a kép megjelenése előtt, december 18-án a VI. Pál-teremben tartott katekézisében megemlítette a betlehemállítást és konkrétan ezt az ábrázolást (Ferenc, 2019b). December 1-jén ezt a hagyományt követve ment el Greccióba, a Szent Ferenc által felállított első betlehem helyére. Egy levelet is írt erről a szokásról ugyanazon a napon, *Admirabile signum* (A betlehem csodálatos jele) címmel (Ferenc, 2019a). A jászol lelki útra hív meg bennünket. Ferenc pápa biztatásként írta a levelét, hogy minél több helyen, ne csak otthon, hanem munkahelyen, iskolában, kórházakban, börtönökben vagy tereken állítsák föl a jászlat, a betlehemet. De visszatérve a katekézisre, amely a sajátos betlehemről szól, idézi a szentatya, hogy a betlehem, a jászol „élő evangélium”, mely lehetővé teszi Isten közelségének ünneplését. Vallomása szerint egy nappal korábban kapta a „Hagyjuk pihenni anyut” című betlehemet. Utalva arra, férjek és feleségek hányan osztják fel egymás között az éjszakát, hogy síró gyermeküket csendesítsék. (A szöveg a „kell” kifejezést használja, de nem felszólításként, hanem tényként használva.) Az ábrázoláshoz a pápa egyetlen mondatot fűz: „Hagyjuk pihenni anyut: ez a család, a házasság gyengédségének megnyilvánulása.” Meg kell jegyeznünk, hogy az Instagram-bejegyzést nagyon hamar antiszexista ábrázolásként értelmezték, mely abba az irányba tereli a figyelmet, hogy a családon belül a férfi és a nő paritásos helyzetben van (Fanpage.it, 2019). Lehet nagyon jól és nagyon extrém módon is értelmezni az ábrázolást. Figyeljünk a szentatya szavaira: ő egyszerűen a család, a házasság figyelemsségéként, gyengédségéként értelmezi az ábrázolást, és nem von le semmilyen egyéb értelmezést belőle.

Pápai beszédek, alkalmi tanítások

A Vatikán honlapján, ha rákeresünk a „San Giuseppe” kifejezésre, majd azt szűrjük a Ferenc pápával kapcsolatos szövegekre, akkor 292 eredményt kapunk (2021. július 30-i adat). Természetesen ez nem mind Szent Józsefről szól, csupán a kifejezés jelenik meg bármilyen szövegösszefüggésben. Csak ezeknek a szövegeknek az elemzéséből is lehetne egész könyvet írni, de ilyennel még nem találkoztam. Talán egy új teológiai tantárgy területén, a jozeológiában kiemelt fejezetté válik Ferenc pápa tanítása Szent Józsefről. Fabrizio Medici már

idézett könyvében komolyan fölveti e dogmatikai tárgy bevezetését. Ez – a mariológiával párhuzamosan – képes lenne arra, hogy bemutasson egy fiatal, szép és magával ragadó férfit (Medici, 2019). Ferenc pápa tanítása is ezt a karaktert erősíti meg, eltérően az idős, tépelődő, a gyermekágyának háttal álló, magába roskadó férfihoz képest, ahogy őt elég sok (ikon) ábrázolás mutatja, például Giottóé.

Csak címszavakban említek néhány pápai megnyilatkozást a 2013-as évből, egy-egy szóval utalva a másutt esetleg még meg nem jelent tartalmi vonatkozásokra.

Szent József Máriával együtt a Jézust szemlélők közösségét alkotja (általános kihallgatás, 2013. május 1.) (Ferenc, 2013b).

Ugyanezen a napon a Szent Márta Házban tartott reggeli elmélkedésben a „rabszolgamunkával” állította szembe Szent Józsefet a pápa (Ferenc, 2013c).

Szintén a reggeli elmélkedésben a fiatalokat emlékeztette arra, hogy a Lélek öröme Mária és József törvénykövető magatartásában bontakozik ki (Ferenc, 2013d).

Ugyanezen év október 10-én mondott beszédében úgy mutatta be Szent Józsefet, mint aki a colombói lovak példaképe a férfias erényekben: a stabil erőben, sérthetetlenségében (integritásában) és hűségében.

A pápa Szent József különleges benső szabadságát állította elének 2013. december 22-i úrangyala-elmélkedésében (Ferenc, 2013e). Szintén az Angelusban kívánta Mária és József példájára nemcsak a családok, hanem valamennyi közösség számára, hogy tapasztalják meg az egymás iránti figyelem és testvériség légkörét, mely a közjót különösen is táplálja. December 29-én pedig a készülő családszinódust ajánlotta Szűz Mária és Szent József oltalmába (Ferenc, 2013f).

A Szent József-év meghirdetése – *Patris corde* és a különleges búcsúk dekrétuma

A *Patris corde* kezdetű apostoli levél

A Szent Józsefről szóló, *Patris corde* kezdetű levél 2020. december 8-án, a Szeplőtelen Fogantatás ünnepén jelent meg, ezzel is kifejezve a Mária és József által képviselt misztérium összetartozását. Ezzel a levéllel hirdette meg a pápa a Szent József-évet, mely 2021. december 8-áig tart.

A Szent József-év apropója, ahogyan Ferenc megfogalmazza: „Ezért, mivel százötven év telt el azóta, hogy Boldog IX. Piusz 1870. december 8-án a *katolikus egyház védőszentjévé* nyilvánította, azt szeretném – amint Jézus mondja –, hogy »a száj kifejezze azt, amivel

csordultig van a szív« (vö. Mt 12,34), hogy megosszam veletek néhány személyes gondolatot erről a rendkívüli személyiségről, aki oly közel áll mindnyájunk emberi állapotához.” Vagyis egy nagyon személyes viszony feltárására és megosztására tesz kísérletet Ferenc pápa. A biblikus összefoglaló után emlékeztet arra, hogy a pandémia idején nem az újságok címszavainak emberei tartották egyben a világot, hanem a háttérben élők, a támogatók, a rejtett emberek.

Ezek után hét gondolatkörbe foglalja, milyen apa is a Szent József lelkülete szerinti ember: 1. Szeretett apa; 2. Gyengéd apa; 3. Engedelmes apa; 4. Elfogadó apa; 5. Teremtő bátorságú apa; 6. Dolgozó apa; 7. Árnnyékként kísérő apa.

A pápa végül néhány gondolattöredékkel biztat bennünket, idézve Szent Ágoston esetét: „Te nem tudnád megtenni, amit ezek meg tudtak tenni?” Ezzel biztatva bennünket, hogy kövessük Szent József példáját, és hogy ki-k találja meg saját élethivatásában azt, ami Szent József példája szerint követhető. Erre a szándéokra ajánlja fel az imádságot is a szöveg végén.

A penitenciáriai dekrétum

Ez a dokumentum (Apostoli Penitenciária, 2020) a Szent József-évre vonatkozó különleges búcsúk feltételeit ismerteti. A történelmi távlat: a *Quemadmodum Deus* kezdetű dekrétum nehéz, egyházellenes időszaka, amelyben különleges oltalmazóként hívta Boldog IX. Piusz pápa Szent Józsefet. A Szent József-év célja: Isten akarata szerint megvalósított hitélet segítése Szent József példája szerint. „... legyen Szent József-év, amely során minden hívő képes legyen a hitéletét Isten akaratának tökéletes teljesítésében megerősíteni napról napra, Szent József példája nyomán. Így minden hívőnek – elnyerve Szent Józsefnek, a názáreti Szent Család fejének segítségét – legyen lehetősége tenni azért, hogy az imádságok és jó cselekedetek által korunk súlyos emberi és szociális megpróbáltatásai közepette megerősítésre és megnyugvásra találjon.”

A teljes búcsú elnyerésének feltételei mellett a dekrétum megfogalmazza az adott feltétel hátterét Szent József életében (ezek felsorolásától helyszűke miatt eltekintünk).

- Teljes búcsút nyerhet az, aki legalább harminc percen keresztül elmélkedik a Miatyánkról, illetve részt vesz egy olyan – legalább egynapos – lelkigyakorlaton, amely tartalmaz egy elmélkedést Szent Józsefről.
- Mindazok, akik Szent József példáját követve az irgalmasság testi vagy lelki cselekedeteit gyakorolják, teljes búcsút nyerhetnek.

- Teljes búcsú nyerhető a rózsafüzérnek a családban, illetve a házastárssal való imádkozása révén.
- Mindazok elnyerhetik a teljes búcsút, akik saját tevékenységüket naponta Szent József védelmére bízzák. Illetve mindazok a hívek is, akik a názareti ácsmester közbenjárását kérve fohászkodnak azért, hogy minden munkát kereső ember megfelelően el tudjon helyezkedni, és hogy a munka mindenki számára nagyobb méltóságnak örvendjen.
- Teljes búcsút nyerhetnek azok a hívek, akik az üldözött egyházért (*ad intra et ad extra*) és az üldözés bármely formáját elszenvedő keresztények helyzetének enyhüléséért fohászkodva elimádkozzák a Szent József-litániát (a latin rítusban); vagy elvégzik egészben vagy részben Szent József akathisztoszát (bizánci szertartás szerint); illetve elmondanak más Szent József-imádságot,² amely valamelyik liturgikus hagyomány sajátja.

Különleges kifejezés az „ad intra et ad extra” üldözött egyház fogalma. Ennek kifejtése még várat magára: mit is jelent az egyházüldözés ad intra? Azt jelentheti, hogy az egyházon belül is vannak különböző irányzatok, mozgalmak, törekvések, amelyek már-már egymás üldözésének, mondhatjuk úgy, hogy boszorkányüldözésének kategóriájába tartoznak, az egyház vélt tanításának vélt tisztasága érdekében? A szöveg a bekezdés vége felé nem csupán az üldözött egyházról szól, hanem bármely üldözött keresztényről. Esetleg érthető a szöveg az egyház ilyen kettős értelmezésében: ad intra – a katolikus, ad extra – a keresztény? Lehet vitatkozni, értelmezni a szöveget, vagy párhuzamokat, ellenérveket keresni... Csak ne legyen belőle újabb teológiai alapú ad intra keresztényüldözés.

Különleges a figyelmesség, hogy a dekrétum arra is kitér, hogy a bizánci rítusú imádságokat is kiemeli, mint a búcsú elérésének formáit. A magyar szöveg a Szent József-akathisztosz elimádkozását is beleveszi a búcsúi imádságok közé. Az egy másik kérdés, hogy görög-katolikus teológusokat megkérdezve Magyarországon nem ismert a Szent József-akathisztosz. Ismert viszont az Istenszülő akathisztosza, melyben Szent Józsefről a következő fohász fogalmazódik meg: „4. konták: A kétkedő gondolatok vihara dúlván lelkében megzavarodott a tiszta életű József. Tisztának ismert téged, de azt vélte, hogy erőszakot szenvedtél, ó, Szeplőtelen! Midőn azonban megtudta, hogy te a Szentlélektől fogantál, felkiáltott: Alleluja, alleluja, alleluja!” Ismert továbbá a dekrétum latin és olasz szövegében említett Szent József vasárnapja is, a karácsony utáni első vasárnap. Nagyon tartalmas ismertetőt kapunk

2 – Itt a latin és az olasz fordítás nem említi az akathisztoszt, de kifejezetten utal Szent József vasárnapjának imádságára (lásd alább): <http://www.calendariobizantino.it/calendario-4.31100400.html>

Szent Józsefnek a keleti hagyományban betöltött szerepéről, különösen is prófétai mivoltáról Andrew J. Summerson (2021) írásából.

Párhuzamok, alkalmazások

Különlegesen szép az a párhuzam, melyet a milánói Szent Ambrus és Szent Károly oblátusai fogalmaztak meg, és idén március 19-én jelent meg *Padre nello Spirito* [Atya a Lélekben] címmel (Több szerző, 2021). Kilenc oblátus testvér írja le ebben Szent Józsefről szóló gondolatait, párhuzamba állítva az oblátusok, Szent József személye és Ferenc pápa tanítását. A bevezető után összefoglalót olvashatunk, mely Szent József liturgikus ünnepléséről szól az ambroziánus liturgiában és hagyományban. A tanulmány az igaz ember szépsége és megismerésének megőrzésének és felajánlásának példáját állítja elének az ambroziánus hagyomány alapján. Felhívja a figyelmet, hogy Szent Ambrus számára mennyire fontos volt Mária örök szüzességének megvédése. Különlegesen szép, ahogy Dante *Isteni színjátékára* utalva megemlíti a szerző, Marco Navoni a Paradicsom XXXIII. énekében Szent Bernát ajkára adott Mária-éneket: ebben az utolsó harmad első sorainak kezdőbetűi egy szót formáznak: IOSEP, így rejtette el Dante a titkok emberét Mária imádságában, egyszersmind mély tisztetét is kinyilvánítva.

Az ezt követő tanulmányok sajátos szempontok alapján, három-öt oldalas írásokban mutatják be Szent József személyét a *Patris corde* gondolatvilágán keresztül.

Mario Chiodi Szent Józsefről, a szeretett atyáról ír, idézve a Ferenc pápa által is többször említett szenteket, akiket megragadott Szent József személye: például Avilai Szent Teréz megvallotta, hogy nem ismer olyan embert, aki igazán tisztelte Szent Józsefet, és ne haladt volna előbbre az erények útján.

Angelo Sala misszionárius atya gondolatai Szent Józsefről, az érzékeny emberről szólnak, arról, hogyan tanulta meg Jézus Józsefen keresztül, hogy Isten érzékeny. A szerző utal a pápa tanítására, mellyel az érzékenység forradalmát hirdeti meg (*Evangelii gaudium* 88). Igazság és érzékenység együtt járnak, elválaszthatatlanok a szentatya tanításában. A végső különlegessége a gyengeségeinket magában foglaló érzékenységnak, hogy akár még azt is el tudja érni Isten rajtunk keresztül, hogy olyat közvetítsünk embertársainknak, amit mi magunk esetleg még nem birtoklunk.

Andrea Restelli oblátus atya az engedelmes atyáról foglalja össze gondolatait Ferenc pápa nyomán. Írását az evangéliumokban megjelenő József-képből indítja, majd kifejezetten papok, szerzetesek életére utalva hozza a párhuzamot: ahogyan Józsefnek, úgy nekünk is szinte nincs olyan napunk, ami úgy telne el, ahogyan elterveztük. Valami megváltoztatja,

másképpen lesz, és bele kell simulnunk ebbe az isteni akaratból fakadó átalakulásba. József az álmok intimitásában beszélget Istennel. Minőségi változás az, ahogyan atyává és férjé válik Isten akaratában. Papi hivatásunk, hogy belépünk az isteni és emberi szüntelen határterületeire. József első atyai tette az volt, hogy nevet adott Jézusnak. A szerző utal arra is, hogy József nem válogatott egyszerű feladataiban. Nekünk, papoknak nagy a kísértésünk arra, hogy egyes feladatokat fontosabbnak tartsunk másoknál. De ez teljesen ellentmond a józsefi példának. Ő nem válogatott. Mária fiatjában teljeseedik be az ő engedelmes küldetése is, és József így válik a Megváltó örvévé.

Diego Afrani oblátus atya Szent Józsefről, a befogadóról szól. Az élet befogadásáról, hiszen lehetőségünk van elutasítani. A rábízott feladat befogadásáról, elfogadásáról szól, amely számára „saját” életszentségének megvalósulását jelentette. Erre a Szentlélek kegyelme tesz képessé bennünket. Isten maga is elfogadó, és azáltal tanít minket is befogadóvá, Isten álmainak befogadóivá válni. Manapság sokat beszélnek az elfogadásról, de ez nagyon sok nehézséget is teremt. Ha nem vagyunk elfogadottak, az számtalan nehézséget hoz elénk. József az Atya árnyékaként élte Jézus elé a mennyei Atya irgalmasságát.

Andrea Bellò egyházmegyes oblátus atya Szent József kreatív bátorságát foglalja össze. Az élet nehézségei... Nem tetszenek senkinek. Pedig igazában azok tanítanak bennünket. A szerző nagybátyja asztalosműhelyére emlékezik vissza, és párhuzamot fogalmaz meg az újrakezdésről: ha egyszer az anyag természete miatt két fadarab nem illeszkedik, vagy nem jó méretre vágta őket a mester, újra kell kezdeni a munkát. Az ács számára a fa olyan értékes, mint manapság számunkra az idő. A nehézségek kihozzák belőlünk azokat a képességeinket, amelyekről nem is tudtunk, idézi a szerző a *Patris corde* 5. pontját. Majd arra utal, hogy az élet jó néhány helyzetében nincs lehetőségünk arra, hogy azonnal kijavítsuk a hibát, mint például egy elütést a számítógéppel írt szövegben. Késznek kell lennünk e visszavonhatatlanság elfogadására is. Ferenc pápa szavait idézve nem a nagyok különlegessége a hangsúlyos az üdvtörténetben, hanem a szerző szerint a néha unalmasnak látszó, ismétlődő, hűséges, kitartó és így kiérett mesterfogásaink. József titokban akarta elbocsátani Máriát. Ebben volt a kreativitása, hiszen a törvény, a szokások egész mást írtak elő. De egy álomból sem lehet mindent kiolvasni. Annak mindennapi megvalósulását József maga bontakoztatta ki bátor kreativitásával.

Michele Trabacchino egyházmegyes oblátus testvér a dolgos apáról beszél. Szent József mint „Nutritor Domini”, az Úr gondozója áll előttünk. A szerző visszatekint a közel ezerkét-száz évig elfeledett szentre, akit a román kor mesterségek iránti tisztelete hozott látószögbe. Szent VI. Páltól kezdve elénk tárja a pápák munkáról szóló tanítását, amelyet Ferenc pápa a *Patris cordé*ban kiemel: a munka evangéliummá válik. De ennek a munkának a megváltásban való együttműködéssé kell válnia. Így lesz az az egész társadalom számára fejlődéssé, az emberi méltóság kibontakoztatójává, amely nem a gazdaságot fejleszti, hanem a személyiséget.

Sergio Stevan egyházmegyes oblat az árnyékként élő apáról ír. Ő az Atya árnyéka Jézus számára, utal a *Patris corde* 7. pontjára. A szerző párhuzamot von a lelkiatyák szüzességben megélt küldetése és Szent József személye között. (Érdekes, hogy amíg a magyar fordításban a *Patris corde* nem hozza a lelkiatya, lelkivezető párhuzamot, addig Sergio Stevan többször is ezt az értelmet bontja ki, kifejezetten a „padre spiritule” – lelkiatya, lelkivezető – olasz kifejezés használatával. Ezért itt én is az atya és nem az apa szót használom.) Atyának lenni azt jelenti: gondoskodni a másíkról. Ezek után a szerző egy egész fejezetben figyelmeztet arra, mennyire szükségünk van nekünk, az egyháznak is atyákra. De atyává válik valaki, vagyis egy hosszú folyamatban bontakozik ki az, hogy mit is jelent ez a lelki atyaság. Az Istentől való elhívottságban van az alapja. Mit jelent lelkiatyának lenni? Először is azt, hogy az ember legyen képes az életre nevelni. A valóságra, ahogy Ferenc pápa írja a *Patris corde* 7. pontjában. Azt jelenti, hogy Istent helyezzük a kapcsolatok középpontjába. A lelkivezető így tudja kibontani a titkot a lelkivezetettnben, annak szabadságát tiszteletben tartva. Erre a vezetett nélküle nem volna képes (vö. *Patris corde* 7). Lelkiatyának lenni azt jelenti, hogy a másikat csöndben hordozzuk magunkban. Végül a szerző a pápai dokumentum idézésével figyelmeztet, hogy nem szakfelügyelőkre van szükségünk, akik a helyünkbe lépnek, amikor valamiben segítségre van szükségünk, és nem is szakbarbárookra, akik autoritarizmust, szervilizmust, elnyomást, erőszakot valósítanak meg. A lelkiatya nem tud mindent, de nyitott Istenre, és nyitottá tesz rá. A szerző végül Tóbiás könyvét idézi: „Most tehát, fiam, keress magadnak egy megbízható útítársat...” (5,3). Keresni egy megbízható embert...

Donato Cariboni egyházmegyes oblat a közösségük számára példaképként megjelenő modellt állítja elének Szent József személyében. Több pápa tanítása mellett kiemeli Ferenc szavait, aki hangsúlyozza Szent József őrző, oltalmazó mivoltát.

A könyv a *Patris corde* olasz fordításával és tizenkét Szent József-imádsággal zárul.

Összefoglalás

Nem túlzás azt mondani, hogy Ferenc pápa különleges lelki kincsesbányát tár elének azáltal, hogy tanításában, szolgálatában ilyen hangsúlyt kap – mind liturgikus, mind szentévi távlatban – Szent József tisztelete. Bőségesen van még feltárható gondolata a szentről. Engem inspirál, hogy a többi pápai szöveget is megvizsgálva még teljesebb képet kaphassunk az igaz és a bűnös ember viszonyáról, hogy a bűnös még biztosabban közelíthessen az Igazság Útjához, Krisztushoz, akihez eljutni Szent József nemcsak példájával, de közbenjárásával is segít bennünket, hogy mi is meg tudjuk tenni azt, ami másoknak – Isten kegyelméből – sikerült (vö. *Patris corde* záró gondolatok).

FELHASZNÁLT IRODALOM

- ACI STAMPA (2020): *Il Papa e il Presidente di Ungheria: al centro il 52° Congresso Eucaristico a Budapest – Papa Francesco ha ricevuto inudienza il Presidente di Ungheria János Áder*, 2020. 02. 14., <https://www.acistampa.com/story/il-papa-e-il-presidente-di-ungheria-al-centro-il-520-congresso-eucaristico-a-budapest-13328> (letöltve: 2021. 07. 30.).
- ACTA APOSTOLICAE SEDIS (1909), <https://www.vatican.va/archive/aas/documents/AAS-01-1909-ocr.pdf> (letöltve: 2021. 07. 30.).
- *Akathiszt a legszentebb Istenszülő Szűz Máriához*, Akathisztosz – Szikszói Görög-katolikus Parókia, <https://sixo.hu/akathisztosz/> (letöltve: 2021. 07. 30.).
- APOSTOLI PENITENCIÁRIA (2020): *Dekrétum*, Az Apostoli Penitenciária dekrétuma a 2021-es, Szent József-évre szóló különleges búcsúkról, 2020. 12. 08., https://www.liturgia.hu/1/az-apostoli-penitenciaria-dekretuma-a-2021-es-szent-jozsef-evre-szolo-kulonleges-bucsukrol/?fbclid=IwAR0RM5SNjxnxVdQuH_yar_an1uth4gIFzKc-e-RYONL0yjEiTcxALBUwDfk (letöltve: 2021. 07. 30.).
- FANPAGE.IT (2019): *Papa Francesco pubblica un presepe 'moderno' su Instagram, a favore della parità dei sessi*, 2019. 12. 26., <https://www.fanpage.it/esteri/papa-francesco-pubblica-un-presepe-moderno-su-instagram-a-favore-della-parita-dei-sessi/> (letöltve: 2021. 07. 30.).
- FERENC (2013a): *Homília*, 2013. 03. 19., https://www.vatican.va/content/francesco/it/homilies/2013/documents/papa-francesco_20130319_omelia-inizio-pontificato.html (letöltve: 2021. 07. 30.).
- FERENC (2013b): *Általános kihallgatás*, 2013. 05. 01., https://www.vatican.va/content/francesco/it/audiences/2013/documents/papa-francesco_20130501_udienza-generale.html (letöltve: 2021. 07. 30.).
- FERENC (2013c): *Elmélkedés*, 2013. 05. 01., https://www.vatican.va/content/francesco/it/cotidie/2013/documents/papa-francesco-cotidie_20130501_lavoro.html (letöltve: 2021. 07. 30.).
- FERENC (2013d): *Elmélkedés*, 2013. 05. 31., https://www.vatican.va/content/francesco/it/cotidie/2013/documents/papa-francesco-cotidie_20130531_gioia-cristiana.html (letöltve: 2021. 07. 30.).

- FERENC (2013e): *Angelus*, 2013. 12. 22., https://www.vatican.va/content/francesco/it/angelus/2013/documents/papa-francesco_angelus_20131222.html (letöltve: 2021. 07. 30.).
- FERENC (2013f): *Angelus*, 2013. 12. 29., https://www.vatican.va/content/francesco/it/angelus/2013/documents/papa-francesco_angelus_20131229.html (letöltve: 2021. 07. 30.).
- FERENC (2015): *Beszéd*, 2015. 01. 16., https://www.vatican.va/content/francesco/it/speeches/2015/january/documents/papa-francesco_20150116_srilanka-filippine-incontro-famiglie.html (letöltve: 2021. 07. 30.).
- FERENC (2019a): *Admirabile Signum*, levél, 2019. 12. 01., https://www.vatican.va/content/francesco/it/apost_letters/documents/papa-francesco-lettera-ap_20191201_admirabile-signum.html (letöltve: 2021. 07. 30.).
- FERENC (2019b): *Katekézis*, 2019. 12. 18., https://www.vatican.va/content/francesco/it/audiences/2019/documents/papa-francesco_20191218_udienza-generale.html (letöltve: 2021. 07. 30.).
- FERENC (2019c): *Instagram*, 2019. 12. 25., https://www.instagram.com/p/B6fZ7l9IAuH/?utm_source=ig_embed (letöltve: 2021. 07. 30.).
- IL CITTADINO, 2013. 04. 30., TV2000: miniserie su Papa Francesco / in Televisione / Rubriche / Home – Il Cittadino di Genova, <https://www.ilcittadino.ge.it/Rubriche/in-Televisione/TV2000-miniserie-su-Papa-Francesco> (letöltve: 2021. 07. 30.).
- ISTENTISZTELETI ÉS SZENTSÉGI KONGREGÁCIÓ (2013): *Decretum*, 2013. 05. 01., https://www.vatican.va/roman_curia/congregations/ccdds/documents/rc_con_ccdds_doc_20130501_san-giuseppe_it.html (letöltve: 2021. 07. 30.).
- ISTENTISZTELETI ÉS SZENTSÉGI KONGREGÁCIÓ (2021): *Decretum*, 2021. 05. 01., <https://press.vatican.va/content/salastampa/it/bollettino/pubblico/2021/05/01/0264/00573.html#ita> (letöltve: 2021. 07. 30.).
- LO STEMMA DI PAPA FRANCESCO (2013), 2013. 03., 13., <https://www.vatican.va/content/francesco/it/elezione/stemma-papa-francesco.html> (letöltve: 2021. 07. 30.).
- LOYOLAI SZENT IGNÁC (2019): *Lelki gyakorlatok*, Budapest, Jezsuita Kiadó.

- MAGYAR KURÍR (2020): *Szent József-év. Mit jelent a pápa számára Szent József, akinek szobrát az íróasztalán őrzí?*, 2020. 12. 10., <https://www.magyarkurir.hu/hirek/szent-jozsef-ev-mit-jelent-papa-szamara-szent-jozsef-akinek-alvo-szobrat-az-iroasztalan-orzi> (letöltve: 2021. 07. 30.).
- MEDICI, FABRIZIO (2019): *San Giuseppe nella vita di Papa Francesco*, Toldi, Tau Editrice.
- MUOLO, MIMMO (2020): *La statuina – La devozione e l’affidamento di papa Francesco a san Giuseppe „dormiente”*, 2020. 12. 09., <https://www.avvenire.it/chiesa/pagine/san-giuseppe-devozione-di-papa-francesco> (letöltve: 2021. 07. 30.).
- SOMMERSON, ANDREW J. (2021): *St. Joseph is a prophet in the Byzantine tradition – What can we learn from their devotion?*, 2021. 03. 18., <https://www.americamagazine.org/faith/2021/03/19/st-joseph-byzantine-tradition-devotion-240278> (letöltve: 2021. 07. 30.).
- SPADARO, ANTONIO (2013): *Intervista a Papa Francesco*, 2013. 08. 19., https://www.vatican.va/content/francesco/it/speeches/2013/september/documents/papa-francesco_20130921_intervista-spadaro.html (letöltve: 2021. 07. 30.).
- TÖBB SZERZŐ (2021): *Padre nello Spirito – La figura di san Giuseppe nelle parole di papa Francesco*, Milano, Centro Ambrosiano, 2021.

THE RELATIONSHIP BETWEEN POPE FRANCIS AND ST JOSEPH IN LIGHT OF THE PONTIFF'S TEACHINGS

Abstract

Although the relationship between Pope Francis and St Joseph rarely features in the media, even this has been the target of improper manipulation. Ever since the pontiff took office, the saint has been a recurring and diverse feature of his papacy, and this has inspired me to examine their connection. In a sense it can be said that Pope Francis was chosen by St Joseph, the Patron of the Universal Church, which is apparent, for example, in the fact that he first considered becoming a priest at the church of St Joseph. However, the opposite is also true, since various documents reveal that the pope has, for a long time, contemplated the many gifts bestowed by the saint on the world and the Church. Besides examining the early period, I will focus on the teachings of bishop Bergoglio in Argentina and later as the head of the Catholic Church, highlighting the aesthetic message of this relationship, apparent in statues (labelled anti-sexist in one instance). Finally, the teachings of the pope, summarized in his apostolic letter Patris Corde, in which he declared the year of St Joseph, and the various parallels that can be drawn all stand before us.

Keywords: Pope Francis, St Joseph, Year of St Joseph, Patris Corde

Laurinyecz Mihály

A Pázmány Péter Katolikus Egyetem Hittudományi Kara Erkölcssteológiai Tanszékének vezetője, szeged–csanádi egyházmegyei pap; szakmai tanulmányait erkölcssteológiából Rómában végezte, 1992 óta szinte folyamatosan tanítja szaktárgyát és egyéb teológiai tárgyakat.

